

ROMÂNIA
TRIBUNALUL SUCEAVA

ADUNAREA GENERALĂ

HOTĂRÂREA NR. 6

Ședința din 2 noiembrie 2022

Astăzi, 2 noiembrie 2022, orele 13:00, la sediul Tribunalului Suceava, s-a întrunit Adunarea generală a judecătorilor, pentru consultarea și formularea unui punct de vedere cu privire la aspectele de actualitate privind asigurarea stabilității statutului magistraților, garanție a independenței justiției.

La Adunarea generală participă 26 de judecători.

Fiind prezentă majoritatea judecătorilor în funcție, în conformitate cu dispozițiile art. 17 alin. (9) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, adunarea generală este legal constituită.

Ședința este condusă de domnul judecător Cătălin Brânză, președintele Tribunalului Suceava.

Domnul președinte a precizat că scopul convocării este reprezentat de:

- informarea judecătorilor Tribunalului Suceava cu privire la Rezoluția adoptată de către președintele ÎCCJ și de către președinții curților de apel în urma întâlnirii desfășurate la sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data de 28.10.2022;

- discuții asupra concluziilor raportului Băncii Mondiale privind o eventuală schimbare a modalității de calcul a pensiilor de serviciu ale judecătorilor, în contextul atingerii obiectivelor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență al României, Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii, Jalonul 215, astfel cum rezultă conținutul acestora din comunicarea publică, întrucât respectivul raport nu a fost comunicat instituțiilor din sistemul judiciar;

- dezbaterile impactului acestor prezumtive modificări legislative asupra statutului judecătorilor.

În cadrul dezbaterilor, Adunarea Generală a avut în vedere, în special, următoarele aspecte de principiu:

Statul de drept este o valoare fundamentală a ordinii juridice naționale și europene, consacrată în art. 1 alin. (3) din Constituție și art. 2 din Tratatul Uniunii Europene. El reflectă identitatea și tradiția comună a statelor democratice europene, așa cum s-a arătat în Comunicarea Comisiei Europene din 3 aprilie 2019 cu privire la întărirea statului de drept în Uniunea Europeană.

Independența justiției reprezintă unul dintre pilonii care stau la baza statului de drept, conform art. 124 alin. (3) din Constituția României. Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin 1 din Convenția europeană a drepturilor și a libertăților fundamentale, impune să fie audiată cauza de către o „instanță independentă și imparțială” (a se vedea cauza Ramos Nunes de Carvalho e Sô împotriva Portugaliei [GC], nos. 55391/13 și alte 2, SS 144-150, 6 noiembrie 2018, și Guðmundur Andri Astrósson împotriva Islandei no. 26374/18, SS 231234, 12 martie

ROMÂNIA TRIBUNALUL SUCEAVA

ADUNAREA GENERALĂ

2019). Prin independență se înțelege independența față de alte puteri (executivă și legislativă) (Beaumartin împotriva Franței, 24 noiembrie 1994, S 38) și independența față de părți (Sramek împotriva Austriei, 22 Octombrie 1984, 42).

Curtea Constituțională a României a reținut în Decizia nr. 153 din 6 mai 2020 „preocuparea organismelor care le-au adoptat de a promova independență și imparțialitatea judecătorilor, ținând seama că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor”. În același timp, a subliniat relația directă între statutul și drepturile magistraților și prevederile art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și cu cele ale art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul fundamental al oricărei persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege.

Un element esențial al independenței sistemului judiciar este securitatea financiară a magistraților, aspect reținut la nivel internațional de Comisia de la Veneția în raportul adoptat în sesiunea plenară nr. 82 din 12-13 martie 2010 și în documentul intitulat „Rule of law checklist” adoptat la sesiunea plenară din 11-12 martie 2016.

În același timp, Comisia de la Veneția a indicat că remunerația magistraților trebuie să fie pe măsura responsabilității lor și să fie de natură să îi protejeze pe aceștia de ingerințe exterioare. Declarația cu privire la principiile de independență a justiției, (adoptată de Conferința Președinților de Instanțe Supreme din Europa Centrală și de Est, din 14 octombrie 2015), stabilește, în art. 27, că „Judecătorii trebuie să primească o compensație pe măsura profesiei și îndatoririlor lor și să dispună de condiții adecvate de lucru. Judecătorii trebuie să beneficieze de o instruire adecvată. (...) Remunerația și condițiile de lucru ale judecătorilor nu pot fi modificate în dezavantajul judecătorilor în timpul mandatului, cu excepția situațiilor deosebite de natură economică sau bugetară”.

De asemenea, diferite documente internaționale care menționează necesitatea securității financiare pentru asigurarea independenței magistraților se referă și la dreptul de pensie. De exemplu, în Principiile de la Bangalore privind Conduita Judiciară s-a arătat că remunerația și pensia magistraților trebuie să fie stabilite prin lege și să nu facă obiectul intervențiilor arbitrare ale executivului. Principiile fundamentale privind independența magistraturii, [adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august-6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluțiile nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985], prevăd în mod expres, prin art. 11, că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege”.

La nivel național, Curtea Constituțională a arătat că independența justiției presupune o serie de garanții, între care și dreptul la o remunerație și o pensie adecvată (Decizia 873 din 25 iunie 2010). De asemenea, Curtea Constituțională a constatat că în documentele internaționale principiile și măsurile stabilite cu privire la statutul și drepturile magistraților sunt puse în relație directă cu dreptul fundamental al oricărei persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că rațiunile pe care se întemeiază prevederile din actele internaționale avute în vedere se află în convergență cu dispozițiile art. 123 alin.(2) din Constituție, conform cărora „Judecătorii

ROMÂNIA TRIBUNALUL SUCEAVA

ADUNAREA GENERALĂ

sunt independenți și se supun numai legii". Or, aceste dispoziții constituționale nu au un caracter declarativ, ci constituie norme obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept.

În ceea ce privește cuantumul pensiei magistraților, așa cum a indicat și Curtea Constituțională în decizia sa din 6 mai 2020 citată mai sus, „nivelul adecvat al remunerării și al cuantumului pensiilor magistraților reprezintă o compensație parțială a lipsei unor drepturi fundamentale, din categoria drepturilor exclusiv politice (dreptul de a fi aleși în Camera Deputaților, Senat, în funcția de Președinte al României ori în organele administrației locale, precum și dreptul de a fi aleși în Parlamentul European) și a drepturilor social-economice (dreptul la negocieri colective în materie de muncă, dreptul la grevă, libertatea economică), precum și a incompatibilităților stabilite la nivel constituțional pe parcursul întregii cariere profesionale. Acestor incompatibilități li se adaugă interdicțiile prevăzute de Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. (...), stabilirea nivelului pensiei ține seama de responsabilitățile și riscurile profesiei de magistrat, care privesc întreaga durată a carierei acestuia”.

Pe de altă parte, principiul independenței justiției impune o protecție adecvată privind vârsta de pensionare a magistraților, care reprezintă o compensație parțială a condițiilor de muncă, a riscurilor și a responsabilităților pe care le implică exercitarea acestei profesii (de exemplu, numărul mare de dosare procesate într-un sistem judiciar supraaglomerat). Astfel cum se reține și în rezoluția adoptată de către conducerile Înaltei Curți și ale curților de apel la data de 28.10.2022, o modificare a vârstei de pensionare ar avea, fără îndoială, repercusiuni atât asupra dezvoltării carierei magistraților cât și asupra organizării instanțelor.

Necesitatea îndeplinirii obiectivelor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență al României, Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii, Jalonul 215, în sensul promovării unei reforme în privința pensiilor de serviciu, era cunoscută încă de la momentul depunerii la Parlamentul României a proiectelor de acte normative privind „legile justiției”. Aceste legi, au fost adoptate, cu o largă majoritate, Parlamentul României reconfirmând actualele reguli aplicabile sistemului de pensii ocupaționale în cadrul sistemului judiciar, cu minore amendate privind sfera persoanelor beneficiare.

În conformitate cu Rezoluția adoptată de către președinții instanțelor de ultim grad de jurisdicție - Înalta Curte de Casație și Justiție și Curțile de Apel - reuniți la București, la data de 28 octombrie 2022, repunerea în discuție, periodic, la intervale scurte de timp, întotdeauna în sens negativ, a statutului judecătorilor afectează în mod direct cariera magistratului, agravează situația resurselor umane prin creșterea presiunii și încărcăturii psihice a acestei funcții cu un efect final negativ asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale ”statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală”.

Totodată, prin Decizia nr.873 din 25 iunie 2010, Curtea Constituțională a reținut că „atât independența justiției - componenta instituțională, cât și independența judecătorului

ROMÂNIA TRIBUNALUL SUCEAVA

ADUNAREA GENERALĂ

componenta individuală, implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi, printre altele, o remunerare proporțională cu natura activității". Curtea a mai reținut că „este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților".

Se poate deduce din argumentația prezentată de Curtea Constituțională că statutul magistraților impune asigurarea unei securități financiare ca o componentă a principiului constituțional al independenței justiției, garanție a statului de drept.

În fine, pensiile de serviciu ale judecătorilor au fost introduse în anul 1997 prin art. 103 al Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, iar condițiile de pensionare și modalitatea de calcul a acestora nu s-au modificat substanțial de-a lungul timpului.

La stabilirea vechimii necesare pentru pensia de serviciu a magistraților au fost avute în vedere aspecte obiective din realitatea sistemului judiciar, precum: condițiile de muncă inadecvate/necorespunzătoare, volumul excesiv de muncă cauzat de numărul insuficient de magistrați și personal auxiliar în raport cu numărul de dosare aflate pe rolul instanțelor, insuficiența fondurilor bănești pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată.

Garantarea independenței justiției, cât și a independenței judecătorului, alături de lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, trebuie asigurată atât prin alocarea unor fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, prin asigurarea unor condiții de muncă adecvate, existența unui număr suficient de magistrați pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, dar și prin securitatea (inclusiv financiară) a magistraților. Îmbunătățirea progresivă a condițiilor de muncă la nivelul instanțelor judecătorești ar trebui asumată în comun de către puterile statului, printr-un document strategic cu caracter concret care să cuprindă în mod detaliat obiectivele de investiții asumate, termenele de finalizare și sursele de finanțare.

În raport cu aspectele reținute în cele ce preced și în urma dezbaterilor purtate, Adunarea generală reține următoarele:

Reglementarea constituțională dată statutului judecătorului, legea organică națională, normele europene, cât și jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, au statuat că regimul pensiei de serviciu ține de statutul judecătorilor și care, împreună cu cel al salariilor, interdicțiilor și incompatibilităților, constituie elemente indisolubil legate de independența puterii judecătorești, garantată de legea fundamentală.

Or, independența justiției reprezintă unul dintre pilonii care stau la baza statului de drept, conform art. 124 alin. (3) din Constituția României iar protecția tuturor drepturilor fundamentale ale cetățenilor depinde în mod indisolubil de existența unui sistem judiciar competent, independent și imparțial.

ROMÂNIA TRIBUNALUL SUCEAVA

ADUNAREA GENERALĂ

Ca urmare, independența justiției, sub toate aspectele sale, inclusiv cele de natură financiară, nu este un privilegiu al sistemului judiciar, ci o obligație a statului care izvorăște din dreptul fiecărui individ la o instanță imparțială.

Rezultă așadar că o modificare a dispozițiilor legale privind pensia judecătorilor, mai ales în timpul exercitării funcției acestora, încalcă principiul independenței justiției.

Condițiile privind acordarea pensiei ocupaționale a judecătorilor, inclusiv în ceea ce privește vârsta de pensionare a judecătorilor și cuantumul pensiei, reprezintă o compensație parțială a condițiilor de muncă, a riscurilor și a responsabilităților pe care le implică exercitarea acestei profesii.

O modificare intempestivă a vârstei de pensionare, care ar afecta inclusiv statutul juridic al judecătorilor în funcție, ar avea, fără îndoială, repercusiuni atât asupra dezvoltării carierei judecătorilor cât și asupra organizării instanțelor.

În contextul adoptării, la 17 octombrie 2022, a Legii privind statutul judecătorilor și procurorilor (prin care s-au reconfirmat regulile de pensionare în sistemul judiciar) readucerea în discuție a statutului judecătorilor, la un interval scurt de timp și fără o consultare prealabilă cu sistemul judiciar ar încălca obligația de colaborare loială între puterile statului.

De asemenea, avansarea, în spațiul public, a unui alt prag al vârstei de pensionare a judecătorilor este de natură să producă un dublu efect negativ asupra situației resurselor umane disponibile în cadrul sistemului judiciar, prin creșterea nesiguranței cu privire la stabilitatea carierei descurajându-se, pe de o parte, ocuparea acestor funcții cu personal cu un nivel înalt al cunoștințelor juridice și agravându-se, pe de altă parte, ritmul ieșirilor din sistem prin pensionare.

Or, prin pierderea judecătorilor cu experiență, care sunt astfel descurajați să rămână în funcție în situația în care îndeplinesc actualele condiții de pensionare, respectiv prin reducerea plajei de selecție pentru viitorii judecători, este cert că se vor produce efecte negative profunde asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului.

Statutul judecătorilor este unul de rang constituțional - reperele sale fiind consacrate în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României - fapt ce reclamă obligația asumării de către toate puterile statului a principiilor stabilității și previzibilității acestui statut, cu evitarea experimentelor legislative.

Or, pentru ca sistemul judiciar să-și atingă obiectivele și să-și îndeplinească atribuțiile este esențial ca judecătorii, odată ce au îmbrățișat această carieră, să aibă certitudinea stabilității ei. Condițiile de exercitare și de încetare a funcției trebuie asigurate prin lege fără interferențe legislative, în sens negativ, și să rămână constante pe parcursul carierei.

Sub aspectul specific al adoptării vârstei standard de pensionare, astfel cum s-a vehiculat în spațiul public, o astfel de modificare legislativă ar trebui să nu afecteze drepturile judecătorilor aflați în funcție și să facă obiectul unei reglementări cu caracter gradual, etapizat. Oricum, o astfel de creștere graduală a vârstei de pensionare ar trebui obligatoriu corelată cu ritmul de îmbunătățire a condițiilor de muncă.

În consecință, Adunarea generală a judecătorilor Tribunalului Suceava, în temeiul dispozițiilor art. 16 lit. j) din Hotărârea nr. 1375/2015 a Consiliului Superior al Magistraturii pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești

HOTĂRĂȘTE:

ROMÂNIA
TRIBUNALUL SUCEAVA

ADUNAREA GENERALĂ

Adunarea Generală a judecătorilor din cadrul Tribunalului Suceava susține poziția adoptată prin Hotărârea Adunării Generale a judecătorilor din cadrul ÎCCJ nr. 5/31.10.2022 și, în consecință:

Solicită celorlalte puteri ale statului să respecte statutul constituțional al judecătorilor, ale cărui repere constituționale se regăsesc în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României, și să își asume principiile stabilității și previzibilității acestui statut.

Solicită executivului și legislativului să respecte principiul cooperării loiale între puterile statului, astfel încât orice demers legislativ privind modificarea condițiilor de acordare a pensiilor de serviciu ale judecătorilor să fie făcut cu consultarea reală și efectivă a sistemului judiciar, evitând afectarea statutului judecătorilor în funcție prin măsuri intempestive și populiste care ar afecta grav echilibrul sistemului judiciar și garanțiile de independență ale acestuia.

Adoptată azi, 2 noiembrie 2022, la sediul Tribunalului Suceava.

Judecător Cătălin Brânză
Președintele Tribunalului Suceava

